

Pedro remimombe'ukwe 1

primeira epístola de Pedro

**Pedro omondo kwatia nhe'ẽ Hesu Cristo reroviahá kwéry
táva ambue mbue-py oyvy e'ŷ-py oiko va'e pegwarã**

1 ¹Xe Pedro Hesu Cristo remimondo va'e. Amondo uka-ta kwatia-rehe xe nhe'ẽ peẽ-my gwarã. Peẽ Nhandejáry reroviahá kwéry pende yvy e'ŷ-py peho peiko-vy araka'le. Penhemosarambipa araka'le peho-vy pene retã-gwi. Nhandejáry reroviahá e'ŷ va'e pa'ũ-rupi táva ambue mbue-rupi peiko va'e. Peẽ Ponto yvy-py peiko va'e, Galácia yvy-py peiko va'e ave, peẽ Capadócia yvy-py peiko va'e ave, Ásia yvy-py peiko va'e ave, yvy ambue Bitínia-py peiko va'e pegwarã ahai-ta.

² Nhandejáry pende poravo va'ekwe ojéupe gwarã. Yma va'ekwe “Upéa xe rembiporavorã” he'i va'ekwe pende-rehe kwéry Nhandejáry, Nhande Ru. Gwe'yirã voi pende poravo va'ekwe hekoha-rami peiko hagwã. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e omopotõmba-ma peteĩ tei va'e pende py'a Hesu Cristo remimbota pejapo meme hagwã Hesu omanoha-rupi pene resende hagwã.

Tapende rovasa katu pende rexakwaa porâve râve rei hagwã Nhandejáry. Tapene mbopy'agwapy tee katu pende rovasa-vy.

**Nhande rekove pyahurã ome'ẽ-ma nhande-vy
nhande poriahuverekó-gwi Nhandejáry**

³Tanhamboete katu Nhandejáry-pe “Nde tuvixa” taja'le Hesu Cristo Ru-pe nhambete-vy. Nhande poriahuverekó eterei Nhandejáry. Nhande rekove pyahurã ome'ẽ-ma nhande-vy nhande poriahuverekó-gwi. Ha'e omopu'ã jevy-ma va'ekwe Hesu Cristo-pe. Omano tee rire omoingove jevy joty va'ekwe íxupe. Upéa-gwi nhande rekove pyahu teerã-rehe nhaha'arõ jaiko-vy íxupe. “Oikove jevy-ma Nhandejáry Hesu Cristo. Upéa-gwi aikwaa-ma ou jevy-ta xe reraha hagwã, opa e'ŷ reheve aiko hagwã hendive” ja'e voi Hesu Cristo ra'larõ arõ jaiko-vy. ⁴Ha Nhandejáry katu “Anhongatu-ma peẽ-my gwarã yváy-py”, he'i voi va'ekwe nhande-vy. Upéixa-gwi nhaha'arõ arõ joty jaiko-vy íxupe. Opa e'ŷ va'erã onhembyai e'ŷ va'erã onhehundi e'ŷ va'erã upe va'e onhongatu-ma va'ekwe Nhandejáry nhande-vy gwarã. ⁵Mba'le vai-gwi onhangareko

meme nhande-rehe Nhandejáry. Hese pejerovia tee-gwi opu'akaha-rupi onhangareko pende-rehe oiko-vy. Pende py'a potī tee hagwā pende rekove-rehe onhangareko. Hesu Cristo ogwejy jevy tee ha'óra ohexa uka-ta entero val'e-pe pene nhangareko porā memeha pende py'a potī teeha ohexa uka-vy.

⁶ Upéa-rehe peē pevy'a voi katu. Pehasa asy ramo jepe, sapy'a penhemboasy ramo jepe, tapevy'a joty kuri. Penhemboasy óra ohasa va'erā. Hi'are e'ý va'e, ko yvy rupigwa mate peē-my pene mbohasa asy arā.

⁷ Nhandejáry oipota pejerovia tee ójehe, ojekwaa hagwā pende rekoharehe pejerovia teeha hese. Upéa-gwi pehasa asy peiko-vy. Oĩ ouro hepy va'e. Imokanhymba reipyra ramo jepe, nhamoí joty íxupe tata-py itanteavy. Nhambohyku ojekwaa hagwā ouro ra'angakwe ouro tee-gwi.^a

Upéixa voi peē kwéry. Tuvixa mba'eve Nhandejáry-pe peē kwéry ouro-gwi, hese pejerovia-gwi. Aipo ramo ouro nhatantea va'e vérami pehasa asy ojekwaa porāve hagwā pende-rehe pejerovia teeha. Upéixa ramo Hesu Cristo ojehexa uka jevy hagwā óra-py pene mboete va'erā. “Xe-rehe ojerovia tee va'e. Ohasa asy jepe val'ekwe, ojeroviave ave joty xe-rehe” he'i arā pende-rehe pene momba'egwasu-vy.

⁸ Peē katu ndapehexái vyteri Hesu Cristo-pe. Pehexa e'ý ramo jepe péhayhu joty voi íxupe. Ha ko'ay ndapehexái ramo jepe pejerovia tee joty ave hese. Upe va'e-rehe pevy'a voi. Peē-my peteī teī-pe yváy-gwi ou va'ekwe pende py'apy gwive pende vy'aha. Haimete nome'ei nhamombe'u hagwā mba'eixágwa iporā pende py'a vy'aha. ⁹Peteī teī pejerovia-ma araka'e Hesu Cristo-rehe. Upéixa-gwi omopotí-ma peteī teī pende py'a. Upéa-rehe pevy'a tee joty peiko-vy.

¹⁰⁻¹¹ Yma ete myamyrí Nhandejáry nhe'ẽ-py omombe'u va'ety kwéry omotenonde va'ekwe imombe'u-vy: “Nhandejáry pende rexakwaa rei va'erā pene resende-vy. He'yirā peiko va'erā” he'i peteī teī omombe'u-vy va'ekwe pende rehewa nhe'ẽ. Ha Cristo rehewa nhe'ẽ omohenonde-ma ave va'ekwe. “Ogwereko asy va'erā upe va'e-pe” he'i va'ekwe Cristo-rehe. “Upe heta-ma ohasa asy va'e-pe Nhandejáry omomba'egwasu ete va'erā, oiko va'erā Nhande Ruvixa ramo” he'i ave va'ekwe Cristo rekorā omohenonde-vy. Ha Cristo Nhe'ẽ Marangatu tee va'e ipy'apy-py oiko va'e oikwaa uka val'ekwe íxupe kwéry aipo va'e nhe'ẽ omohenonde hagwā imombe'u-vy.

Ha kiva'e rehewa omombe'u uka íxupe ndoikwaa ukái vyteri íxupe kwéry. Nomombe'úi voi íxupe kwéry araka'e pa oiko va'erā. Oikwaase eterei-gwi ojerure rure Nhandejáry-pe: “Xe mo'arandu katu, xe Járy. Upe va'e ne nhe'ẽ amombe'u kuri araka'e pa oiko va'erā? Araka'e pa ogwahé va'erā ne remimbou? Mba'éixa pa ogwahé va'erā? Xe ave, ahexa-ta para'e íxupe? Xe mo'arandu katu, xe Járy. Aikwaa porâseve voi íxupe” he'i peteī teī va'e Nhandejáry-pe.

¹² Ha Nhandejáry oikwaa uka va'ekwe peteī teī-pe: “Ndaha'éi va'erā nde-vy gwarā ne remimombe'ukwe” he'i íxupe. “Áygwa ndohexái va'erā

^a 1.6-7 Rm 8.17-18; 2 Co 12.9; Tg 1.2-4; 1 Pe 4.12-13

upe va'e ne remimombe'ukwe" he'i íxupe. "Ne remiarirō joapy rire mate ohexā va'erā ne remimombe'ukwe" he'i va'ekwe peteī teī-pe Nhandejáry.^b

Ha peē katu, ãy peikwaa-ma. Pehendu-ma Cristo rehewa nhe'ẽ. Ou-ma pende ha-py Cristo-rehe omombe'u mbe'u va'e. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e, yváy-gwi ou va'e pene mo'arandu-ma. Imbaraeteha-rupi pene mbo'eháry omombe'u peē-my anhete teegwa voi Cristo rehewa nhe'ẽ. Ha upē nhande-vy iporā va'e Cristo rehewa nhe'ẽ-rehe oikwaaase eterei mo'ã ave yváy pygwa, Nhandejáry rembigwái kwéry.

**Nhandejáry nhande pe'a-ma va'ekwe nhande py'a potī rehewe nhane
rembiapo porāve rāve hagwā jaha-vy**
(1 Ts 2.10-12)

¹³ Upéa-rehe tapenhangareko reko porā katu peiko porā hagwā. Ani pemondo teī pende resa Hesu Cristo rekoha e'ŷ-rehe. Pejejoko katu pene kyre'ŷ hagwā Nhandejáry remimbota mate pejapo hagwā. Hesu Cristo ojehexa uka jevy hagwā óra ani pemokanhy teī pendejéhegwí. Nhande rovasa-vy voi ou va'erā ha'e. Upéa-rehe tapene mandu'a meme katu Nhandejáry nhe'ẽ-rupi peiko hagwā. ¹⁴ Mitā inharandu porā gwu nhe'ẽ ohendu va'e-rami peē ave pehendu katu Nhandejáry nhe'ẽ. Anive pejapose va'e rei pejapo teī. Anive pene arandu e'ŷ rehewe, inhe'ẽ rendu e'ŷ rehewe rei pejapo teī pene rembiapose rei va'e.

¹⁵ Nhandejáry katu hembiapo vai e'ŷ va'e voi. Imarangatu tee va'e. Hembiapo marangatu tee-ma voi oiko-vy. Pende pe'a-ma araka'e pejerovia hagwā ójehe. Upéixa-gwi ha'e-rami voi ave katu tapeiko kena pende py'a potī rehewe pene rembiapo porā meme hagwā hendive.

¹⁶ Upéa-rehe Nhandejáry nhe'ẽ kwatia-rehe oĩ va'e he'i:

"Xe-ma xe reko marangatu tee va'e ko xe. Upéixa-gwi peē ave pende reko marangatu rehewe tapeiko kena"^c
he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

¹⁷ "Xe Ru" peje ra'e íxupe pene nhe'ẽ pembojeupi ramo. Xáke, nhande kwaa voi va'e ha'e. Ndohejái reíry hembiapo ku'a ku'a va'e. Ndaha'ei oa'e e'ŷha-rehe anho ojapo va'e Nhande Ru yváy pygwa. Ombojoavy e'ŷ va'e voi ha'e. Peteī teī nhande reko johu kwaa. Upéa-rehe nhane monhe'ẽ va'erā. Upe rire nhande reko hagwe-rehe omombe'u va'erā nhande-vy nhande rekorā. Upéixa-gwi ko yvy-rupi peikoha vapy peve ani pehasa teī inhe'ẽ.

¹⁸ Peikwaa voi pende rekohakwe kwéry. Nhane ramoigwasu amyrí gwekohakwe rei oheja nhande-vy. Ha Nhandejáry nhande pe'a upéa tekoha-gwi nhande repy gwe'yirā ramo jaiko hagwā. Peē katu, pene mandu'a porā kena mbava'e po ome'ẽ nhande repy-vy. Ko yvy pygwa hepy va'e nome'ẽi. Nome'ẽi prata. Nome'ẽi ave ouro nhande repy-vy.

^b 1.10-12 Mt 13.17; Lc 10.23-24 ^c 1.16 Lv 11.44-45; 19.2

Upe va'e opa va'erā. Iporāve va'e ome'ē. ¹⁹Pende repy-vy Cristo omano va'ekwe. Pende rekove-rehe gwugwy-rupi omano va'ekwe pende repy-vy.

Yma va'ekwe nhande ru amyri kwéry oiporavo ovexa ra'y iporaíte va'e imarā e'ŷ va'e ojuka hagwā Nhandejáry-pe ijáry rembiapo vaikwe repy-vy. Upe ovexa ra'y-rami ave Cristo omano va'ekwe. Imarā e'ŷ va'e voi Cristo nhande-rehe ha-py omano va'ekwe.

²⁰Ha yma ete ko yvy nomoingói vyteri jave Nhandejáry oikwaa-ma va'ekwe Cristo omano-ma hagwā. Oiporavo va'ekwe íxupe ijuka uka hagwā. Ha upe rire katu, oiko are-ma rire ko yvy, haimete jevy ko yvy opa jevy hagwā óra, ogwahē-ma va'ekwe ou-vy Cristo. Ou-ma va'ekwe nhande rayhu nhande rovasa hagwā.^d

²¹Cristo-rehe jajerovia-gwi jajerovia ave Tupā Nhandejáry-rehe. Omano va'ekwe pa'ū-gwi ha'e omoingove jevy va'ekwe Cristo-pe. Omomba'egwasu ete ave íxupe. Upéixa-gwi jajerovia Tupā Nhandejáry-rehe nhaha'arō ave Cristo-pe nhande rovasa tee hagwā.

²²Perovia-ma araka'e nhe'ē anhete va'e. Nhandejáry nhe'ē-pyma peiko-ma pene mopotí tee-ma. Upéixa-gwi tapehayhu kena Cristo reroviahá kwéry-pe. Pende py'a gwive tapejohayhu rei katu pejogwerovy'a-vy.

²³Mitā oiko ramo tuvy, isy-pe ko yvy arigwa-pe, túvy-rami, isy-rami voi oiko íxupe. Upéixa ave Nhandejáry nhane mbopy'apyahu ramo jaiko-ma íxupe ta'lýrā ramo, tajýrā ramo ave. Nhande Ru yváy pygwa opa e'ŷ va'e. Inhe'ē opa e'ŷ va'e-rupi pene mbopy'apyahu pende rekove pyahu reheve peiko-ma hagwā opa e'ŷ reheve. ²⁴Upéa-rehe inhe'ē kwaitia-rehe oĩ va'e he'i:

“Kente kwéry kapí'i ramigwa voi. Hemimomba'egwasu yvoty ramigwa. Kapí'i ipirupa. Yvoty ipoty kúi-ma. Upéixa ave kente kwéry, hemimomba'egwasu gwive yvoty okúi va'e pirukwe-rami voi. Ndahi'aréi va'erā.

²⁵Ha Nhandejáry nhe'ē katu opa e'ŷ va'e voi”^e
he'i Nhandejáry nhe'ē kwaitia-rehe oĩ va'e.

Ha peẽ katu pehendu-ma upe nhe'ē. Omombe'u-ma peẽ-my Cristo rehegwa nhe'ē.

Itagwasu óga pytahoha-rami oiko Hesu Cristo gwe'ýi kwéry-pe imombaraete hagwā

2 ¹Upéa-rehe tapejejoko katu opamba'e ivai va'e-gwi. Anive pende py'a vai pende a'e e'ŷ-vy ojóehe. Pejohayhu katu. Anive ave peporombotavy. Anhetegwa tee va'e mate pemombe'u va'erā. Anive ave pende juru mymýi rei ojóehe. Anive ave peipotapa rei tei. Ne mba'e ererekoo va'e-rehe anho katu evy'a. Anive ave penhe'ē vai ojóehe. Opa mba'e ivai va'e-gwi tapejejoko kena.

²⁻⁵Pejohu porā nipo ra'e Nhandejáry py'a porāha. Pende poriahuvereko meme-gwi pejohu porā-ma ra'e. Aipo ramo pene kyre'ŷ katu peikwaa porāve râve hagwā hesegwa nhe'ē. Mitā ikambuhéi va'e-rami peẽ ave

^d 1.18-20 Hb 9.12-14 ^e 1.24-25 Is 40.6-9; Tg 1.11

peheka heka katu pene arandurā. Kamby porā tee-rehe okakwaa mitā. Peē ave Nhandejáry nhe'ē pehendu porā ramo pene arandu porāvē rāve va'erā pende rekoha porā reheve peiko hagwā.^f

Penhemoagwī katu Hesu Cristo-gwi. Ha'e pene moingove va'e. Pene moïse pa'i ramo nde py'a potī marangatu reheve ereme'ē meme hagwā íxupe hemimbota imboete-vy. Yma gware pa'i reko-rupi ndereikói va'erā. Ijukapyre hemime'ēgwe rekoria, nde reko porā teeha reheve enheme'ē katu íxupe imboete-vy. Penhemoagwī katu Hesu Cristo-gwi pembovy'a hagwā Nhandejáry-pe imboete-vy. Heta oī íxupe omboete e'ŷ va'e. "Ijapu" he'i mo'ā hese. Nhandejáry ae oiporavo va'ekwe íxupe omomba'egwasu tee hagwā. Pejogweroaty ramo hese pene mombaraete tee va'erā peiko porā hagwā.

Nhane mandu'a óga itagwigwa-rehe. Itagwasu omopu'ā óga pytahoha-ramo. Opa hagwā ete-ma hi'ári omoī mixive va'e ita. Upéixa ave Nhandejáry re'ŷi. Itagwasu óga pytahoha-rami oiko Hesu Cristo gwe'ŷi kwéry-pe imombaraete hagwā. Penhemoagwī katu Hesu Cristo-gwi pene mombaraete hagwā.

⁶Upéa-rehe Nhandejáry nhe'ē kватia-rehe oī va'e he'i Hesu Cristo-rehe:
"Xe re'ŷi kwéry ruvíxarā ambou-ta tetā Sião-py" he'i. "Itagwasu-rami,
óga jepytaohoa-rami imba'egwasu ete-ta. Ha'e katu aiporavo
va'ekwe íxupe. Xe rakate'ŷ hese. Upe xe rembiporavo-rehe
ojerovia va'e nonhemotíry va'erā."^g

he'i Nhandejáry nhe'ē kватia-rehe oī va'e.

⁷Ha peē katu pejerovia-ma araka'e Hesu Cristo-rehe. Pehayhu-ma araka'e íxupe. Pejohu porā tee íxupe. Oī jepe kente kwéry hese ndoyeroviái va'e. Upe va'e-rehe Nhandejáry nhe'ē kватia-rehe oī va'e he'i ave:

"Ndovaléi upe ita, he'i óga omopu'ā va'e imboyke-vy. Ha ojohu vai jepe,
upe ita óga pytahoha ramo oiporu. Óga pytahoha voi upe ita".^h
he'i Nhandejáry nhe'ē kватia-rehe oī va'e.

⁸"Ndovaléi voi pe ita he'i va'e onhepysanga hese. Oporoitv va'e upe va'e ita"ⁱ
he'i ave Nhandejáry nhe'ē kватia-rehe oī va'e. Upéixa voi Hesu Cristo oiko va'erā kente kwéry-pe. Onhe'ē renduse e'ŷ va'e-pe oity uka-ta ogwereco asy-ta. Tenonde-rupi Nhandejáry hekorā oikwaa va'ekwe-rami, ha'e kwéry nahi'arandu porāiry áy okwa-vy.

⁹Peē ae katu Nhandejáry re'ŷi tee ramo peiko-ma. Ha'e pende pe'a-ma va'ekwe ojéupe gwarā. Ondive gwarā voi pende pe'a-ma pende py'a potī reheve peiko hagwā. Ha'e mburuvixagwasu tee yváy-py ha pende pe'a-ma pende rerekohagwā pa'i heko marangatu va'e ramo. Upéixa peiko heko porā teeha rehegwa nhe'ē pemosarambi rambi hagwā, íxupe pemboete meme hagwā. Yma va'ekwe pytū-rupi oiko va'e-rami rei peiko va'ekwe. Ndapeikwaái va'ekwe mba'eve Nhandejáry-rehe. Ha'e ae pene mo'arandu-ma ójehe pene mbojerovia uka hagwā. Ko'ángá hesakā va'e-rupima peiko-ma pemombe'u

^f2.3 Sl 34.8 ^g2.6 Is 28.16 ^h2.7 Sl 118.22 ⁱ2.8 Is 8.14-15

mbe'u hagwā mba'éixa Nhandejáry ojapo porā meme peē-my.^j ¹⁰ Yma va'ekwe ndapeikói Nhandejáry re'yí ramo. Ko'ánga katu he'yí ramo-ma peiko. Yma va'ekwe ndapeikwaái Nhandejáry pende poriahuverekoseha. Ko'ánga ae peikwaa-ma. Pende poriahuvereko voi-ma peiko-ma hagwā he'yí ramo.^k

**Tupā Nhandejáry-rehe pejerovia-gwi pehendu
katu mburuvixa ko yvy pygwa nhe'ẽ ave**

¹¹ Xe re'yí kwéry pene mandu'a kena kóa-rehe: Yvy akéno-py oiko va'e-rami jaiko ko yvy pype. Nhandejáry re'yí tee-gwi jaiko a-py sapy'a rei va'e-rami. Upéa-rehe anive pejapo pene rembiapose rei. Upéa nhamoĩ ramo nhane renonderā-py nhande py'a-py onhondive onhorairōseha-rami voi jaiko. Anive katu pemondo teī pende resa pene mbojejavý ukase va'e-rehe rei. Nhandejáry remimbota-rehe mate pene mandu'a pejapo hagwā. ¹² Nhandejáry reroviaha e'ý va'e pa'ū-my peime-ma. Ha'e kwéry onhelē vai vai para'e pende-rehe. Upe jave jepe tapeiko porā meme katu. Upéixa ramo pende-rehe ha-py pende rexaha kwéry omomba'egwasu va'erā Nhandejáry-pe upe ou jevyha áry-py.^l

¹³ Nhandejáry-rehe pejerovia-gwi pehendu katu mburuvixa ko yvy pygwa nhe'ẽ ave ipogwy-py peiko hagwā. Upéixa ramo pende reko porā-rehe pemboete arā Nhandejáry-pe. Heta oĩ mburuvixa kwéry ko yvy pype. Mburuvixagwasu oĩ omandapa va'e ko yvy arigwa-rehe. Tapejapo katu inhelē. ¹⁴ Hembiaporavokwe oĩ jevy mburuvixarā mixívē va'e. Tapejapo ave inhelē. Tetā tetā-my ombou uka íxupe kwéry oikwaa uka hagwā upe pygwa rembiapo-rehe. Hembiapo vai va'e-pe katu ombohasa asy va'erā. Hembiapo porā va'e-pe ogwereko porā va'erā. Mburuvixagwasu nhe'ẽ-py ou va'ekwe. Pejapo katu inhelē.

¹⁵ Nhandejáry oipota pene rembiapo porā meme. Upéixa ramo inhe'ẽ-rupi ndoikoséi va'e kwéry ndojohuí arā pende-rehe onhe'ẽ rei hagwā.

¹⁶ Peē katu peteī teī ndejehénte eremb'aapo va'e. Upéixa jepe tapeiko porā katu. Ani pejapo vai teī. Tapenheme'ẽ Nhandejáry rembigwairā ae.

¹⁷ Peteīxa perekō enterove-pe pemboete-vy. Hesu Cristo reroviah-pe pehayhu katu. Nhandejáry-pe inhe'ẽ pejapo katu pemboete-vy. Mburuvixagwasu yvy pygwa va'e-pe pemboete ave.^m

**Cristo rekoha eiporu katu
(Lc 6.22-23; Hb 12.2-3; 1 Pe 3.14)**

¹⁸ Peē tembigwái ramo peiko va'e tapeiko katu pene mba'ejáry nhe'ẽ-rupi. Tapemboete katu íxupe. Peteīxa taperekō pene mba'ejáry. Oĩ pene mba'ejáry hekoha porāve va'e, heko kirirí reheve pende rerekō va'e. Oĩ ave pene mba'ejáry pende rerekō asy va'e. Peteīxa katu taperekō íxupe kwéry. Pemba'apo porā meme katu íxupe. ¹⁹ Nhane mbohasa asy ramo jepe nhane mba'ejáry tanhamba'apo

^j 2.9 Êx 19.5-6; Dt 7.6; 14.2; Ap 1.6; 5.10 ^k 2.10 Os 1.10; 2.23; Rm 9.25

^l 2.11-12 1 Ts 5.15 ^m 2.13-17 Rm 13.1-7; Tt 3.1; Hb 13.17

porã joty katu íxupe. Taja'e katu "Nhandejáry xe kwaa porã-ma. Íxupe amboete hagwã amba'apo porã-ta xe járy-pe" taja'e katu nhamba'apo-vy. Upéixa jajapo ramo Nhandejáry nhande rexakwaa rei va'erã, nhane rembiapo porã-rehe nhande rovasa va'erã. ²⁰Ne rembiapo vai ramo ae nde járy-pe, ne rembiapo vai-rehe ne nupã va'erã nde rerekoy asy ave arã. "Xe rerekoy asy ramo jepe xe nupã ramo jepe xe ndajehépyi joty íxugwi. Kiríri-vy areko íxupe. Upéa-rehe xe py'a porã" ani upéixa erenhembotavy tei. Ne rembiapo vai-rehe voi ne nupã kuri. Ne'írã voi nde py'a porã. Ne rembiapo vai eterei voi ereiko-vy. Iporáve ne rembiapo porã meme íxupe. Upéixa ereiko porã ramo jepe ne nupã ramo, nde rerekoy asy ramo, erovy'a joty. Ani erejehépy tei. Ekirirí katu íxugwi. Upéixa ereiko porã ramo erembovy'a va'erã Nhandejáry-pe. Ha'e nde rovasa joty va'erã nde rexakwaa rei-vy.

²¹Pende rekoha porã hagwã pende pe'a va'ekwe gwe'yirã Nhandejáry. Cristo ave ohasa asy va'ekwe peẽ kwéry-rehe ha-py. Upe va'e-rehe ohexa uka peẽ-my mba'eixa pa peiko hagwã pehasa asy javé. Ha'e ohasa asy ramo jepe ndojehépyiry joty va'ekwe. Ha'e oiko hagwe-rami ave tapeiko katu.

²²Ndojejavýi voi va'ekwe Cristo. Ijapu e'ý va'e voi ha'e. Oporombotavy e'ý va'e voi Cristo. Upéixa oiko tei va'ekwe ha ombohasa asy joty va'ekwe íxupe.ⁿ ²³Onhe'ë vai vai ramo jepe va'ekwe hese hekoha porã-gwi ha'e nonhe'ë vaíry joty va'ekwe. Ogweroko asy ramo jepe va'ekwe íxupe "Ajehepy arã" nde'íry joty ombohasa asyhare-rehe. Nhandejáry po-py onhemoi "Nhandejáry nhande kwaa porã va'e. Nhande reko johu kwaa va'e. Aha'arõ ha'e xe repy hagwã" he'i Cristo ójehe.

²⁴Okurusugwasu-rehe omano ramo va'ekwe Cristo ogweraha-ma ójehe nhane rembiapo vai. Nhande reko vaikwe-gwi nhane mopotã hagwã ha'e omano. Upéa ojapo va'ekwe omano va'ekwe vérami ndajajejavývái-ma jaiko hagwã. Nhandejáry omoingove jeyva'ekwe vérami nhande kwéry jaiko hagwã nhande py'a potã reheve. Ha'e ojekutu va'ekwe nhane mbogwera hagwã.

²⁵Peẽ peiko va'ekwe ovexa okanhy va'e-rami, pende raperã okanhy pendéhegwi va'e-rami. Nhandejáry ae ovexa rerekwa porã-rami pende reka reka-ma va'ekwe pende reru jeyva'ekwe hagwã oha-py. Ko'ángá peiko jeyva-ma indive. Ha'e nhande py'a-rehe onhangareko va'e. Nhande rerekwa porãha ave ha'e.^o

Omenda va'e kwéry pegwarã nhe'ë (1 Co 7; Ef 5.22-25; Cl 3.18-19)

3 ¹Upéixa ave tembireko kwéry tapeiko katu peteí tei pene ména nhe'ë-rupi. Nhandejáry nhe'ë-rupi ndoikói ramo jepe, ejapo katu ne ména nhe'ë erembojerovia uka hagwã íxupe Nhandejáry-rehe. Neremombe'úi ramo jepe íxupe Nhandejáry nhe'ë, inhe'ë nohenduséi ramo jepe oikwaa va'erã nde reko porãha-rehe nde-rehe. Ojeroviase ave va'erã ha'e ave Nhandejáry-rehe. ²"Xe rembireko heko porã voi va'e. Nhandejáry-rehe ojerovia-magwi nipo

ⁿ 2.22 Is 53.9; Jn 8.46; 2 Co 5.21 ^o 2.24-25 Is 53.5-6

ogwereko-ma gwekoha porã ra'e" he'i arã nde-rehe nde reko kwaa-vy. "Xe aroviase ave Nhandejáry-pe" he'i va'lerã ohexa kwaa-gwi nde rekoha porã-rehe.

³Ha peẽ katu kunha kwéry, níporãi pejehexa uka porã rei pene nhemondeha-rehe pejekyvu porã-rehe rei, pende ao hepyve va'e-rehe rei, pende po'y porã-rehe rei ave níporãi pejehexa uka porã rei upéixa. ⁴Iporãve pende py'apy porãha pehexa uka. Pende reko kirirĩ-rehe pende py'agwapy reheve pehexa uka pende rekoha porã teeha opa e'ý va'e. Nhandejáry-pe upéixa ovale voi. ⁵Yma gware kunhagwe amyrã ipy'a potã va'e kwéry upéixa oiko va'ekwe. Nhandejáry-rehe ojerovia-gwi oiko va'ekwe oména nhe'ë-rupi. ⁶Upéixa voi Sara amyrã ojapo Abraão amyrã nhe'ë. "Xe járy xe rerekoha" he'i oména-pe. Ipogwy-py voi oiko va'ekwe. Sara amyrã rekoke-rami ãy pende reko porã katu. "Osy rekoke-rami hekoha porã" he'i arã pende-rehe Sara membyre-rami voi peiko-gwi. Tapene rembiapo porã meme katu. Pende kyhyje e'ý reheve tapende reko porã. Pende kyhyje e'ý reheve pene ména nhe'ë tapejapo Nhandejáry-pe pemboete-vy.^p

⁷Peẽ katu kwimba'e kwéry, peteĩ teĩ perekó porã katu pene rembireko-pe. Kunha ko ikangyve kwimba'e-gwi. Ani perekó asy teĩ pene rembireko kwéry-pe. Peteĩ teĩ pemboete katu pene rembireko-pe. Ndaha'ëi kwimba'e-pe anho ome'ë va'lerã hekoverã Nhandejáry. Kunha pegwarã ave ome'ë hekoverã. Upéixa-rehe nde sy eremboeteha-rami, terereko katu ne rembireko-pe Nhandejáry ojeapysaka hagwã ne nhe'ë-rehe. Upéixa ramo nerembojeupi reíry arã ne nhe'ë íxupe.

Jajoporahuvereko rei katu jajohayhu porã-vy
(Rm 12.16-21; Fp 1.27-30; 1 Ts 5.14-15; 1 Pe 2.12)

⁸Xe ha'e-ta ave enterove-pe taperekó katu peteĩ py'a onhondive. Pejoporahuvereko rei katu pejohayhu porã-vy. Outro kwéry-pe tapemboeteve katu pendejéhegwi. ⁹Ojapo vai ramo jepe nde-vy ani erembojovái teĩ íxupe. Onhe'ë vai ramo nde-vy ani ave erembojovái íxupe. Tapembojeupi katu Nhandejáry-pe pene nhe'ë ohovasa porã hagwã upe va'e-pe. Upéixa erejapo hagwã Nhandejáry pende pe'a-ma gwe'yirã ramo. Upéixa erejapo ramo ha'e nde rovasa porã va'lerã.

¹⁰Upe va'e rehewa oï Davi amyrã porahéi-py kwtatia-rehe oï va'e:

"Ko yvy-rehe ereiko jave nde reko porã reheve erevy'ase para'e ereikovy. Aipo ramo kóixa ae eiko: Ejoko ne nhe'ë hatã. Eipe'a ndejéhegwi ne nhe'ë vaiha. Ani teĩ ne nhe'ë rei rei ereiko-vy. Ani ave nde apu rei rei teĩ. ¹¹Ejoko ave ndejéhegwi ne rembiapo vaiseha. Ne rembiapo porãrã ae katu ejapo. Nde py'agwapy porã reheve eiko nde rapixa kwéry ndive. ¹²Nhandejáry ko orepara ipy'a porã va'e-rehe. Ojéupe ojerure ramo ohendu arã inhe'ë. Ipy'a vai va'e ae ombojeupi ramo onhe'ë Nhandejáry-pe nohendúi va'e-rami arã inhe'ë"^q

he'i Nhandejáry nhe'ë oï va'e.

^p 3.6 Gn 18.12 ^q 3.10-12 Sl 34.12-16

¹³Tapeiko porā katu. Peiko porā meme ramo ndaipóri arā para'e pene mbohasa asyse va'erā. ¹⁴Ha sapy'a pende reko porāha-gwi pene mbohasa asy ramo, Nhandejáry pene mbovy'a jevy joty va'erā. Ani joty pende kyhyje avave-gwi. Pene mbohasa asyse ramo jepe ani joty pejepy'apy teī pendéjehe.

¹⁵Penhembojáry katu Cristo-rehe, pende py'a gwive pejerovia tee katu hese. Peime meme katu pende jeroviah-a-rehe pemombe'u hagwā: "Ma'erā-gwi erejerovia Cristo-rehe?" he'i va'e oporandu ramo nde-vy nde rapixa, nde reko kirirí rehevem emombe'u porā íxupe.^r ¹⁶Mbegwe katu porā emombe'u íxupe imboete-vy. Nde py'a porā rehevem emombe'u íxupe. Nde py'a potī-gwi ojekwaa arā nde-rehe nde rekoha porā. Cristo-rehe pejerovia-gwi peiko porā meme ramo onhemotī arā pendéhegwi pende-rehe onhel'ē vai vai rei va'ekwe.

¹⁷Oī hembiapo vaikwe-rehe ohasa asy va'erā. Oī ave hembiapo porāgwe-rehe ohasa asy ave va'erā. Peē katu Nhandejáry remimbota ramo pehasa asy hagwā iporāve pene rembiapo porāgwe-rehe mate pehasa asy.

¹⁸Cristo ave ohasa asy va'ekwe. Hembiapo apo porā jepe ohasa asy joty va'ekwe. Nhane rembiapo vai-rehe nhande repy eterei-gwi omano tee va'ekwe. Opy'a potī rehevem gwī ipy'a ky'a va'e-e-rehe ojejuka uka va'ekwe. Nhande reraha hagwā Nhandejáry ha-py upéixa ha'e oiko nhande-rehe va'ekwe. Omano rire opu'ā jevy oho-vy. Gwekove marangatu-rupi onhemoingove jevy va'ekwe.^s

¹⁹Preso oī va'e-rami va'e-py ogwahē oho-vy va'ekwe omano va'ekwe nhe'égwe rendaty-py ojéhegwa nhe'ē omombe'u ogwahē oho-vy. ²⁰Ha'e kwéry omano e'ý mboye ndoikói va'ekwe Nhandejáry nhe'ē-rupi. Yma va'ekwe Noé amyrī ojapo jave va'ekwe okanoagwasu omombe'u íxupe kwéry Nhandejáry nhe'ē. Ha nohenduséiry voi hikwái. Hi'are voi Noé amyrī ojapopa hagwā okanoagwasu. Ha Nhandejáry oha'arō arō joty inhe'ē nohenduséi va'e kwéry-pe. Nohenduséiry ramo jepe inhe'ē, nohundi pyaléiry joty íxupe kwéry. Oito mate oike va'ekwe kanoagwasu-py nonhehundíry. Kanoagwasu-py oikepa-ma va'ekwe Nhandejáry onhangareko joty hese. Y-gwi ogweroresende va'ekwe heraha-vy íxupe.^t

²¹Onheresende rei va'ekwe Noé amyrī Nhandejáry nhe'ē reroviah-a-gwi. Nhane mongarai hagwā-rehe upéa omombe'u-ma nhande-vy. Nhane apymī y-py nhane mongarai-vy. Ndaha'léiry nhane mbojahu-vy. Ndoipe'áiry nhande ky'akwe nhandéhegwi. Nhane momandu'a mate Hesu Cristo-rehe nhane mongarai-vy. Hese jajerovia-gwi nhanhemongarai uka jahexa uka hagwā nhande py'a omopotī-ma nhane resende-vy Nhandejáry. Oikove jevy-ma Hesu Cristo. Upéi omano va'ekwe pa'ū-gwi Cristo omopu'ā jevy va'ekwe. ²²Upe rire ojeupi jevy oho-vy yváy-py. Nhandejáry akatúa-koty oī. Ipu'aka entéro va'e-rehe. Ipu'aka va'e gwive oiko ipogwy-py. Nhandejáry rembigwái kwéry oiko ipogwy-py. Entéro mburuvixa jahexa e'ý va'e gwive, ndoikoséi mo'ā va'e gwive, oiko joty ipogwy-py.

^r 3.14-15 Is 8.12-13; Mt 5.10 ^s 3.18 Rm 5.6-8; 2 Co 5.19-21 ^t 3.20 Gn 6.1-7,24

Penhemoirū katu Cristo-rehe pejejavyse hagwe pehejapa hagwā
(Ef 4.17-32; Cl 3.1-11)

4 ¹Pene mandu'a kena Cristo-rehe. Yvy-rupi oiko jave ombohasa asy ranhe va'ekwe íxupe imoingo-vy upe rire ojuka uka hagwā. Upéixa ramo peẽ ave tapenhembopy'agwasu kena pehasa asy hagwā. "Ipy'a porā reheve Cristo ohasa asy va'ekwe" tapeje katu. "Xe ave ahasa asy va'erā. Upe ramo hale-rami xe py'a porā reheve aikose." Aipo-rami katu tapeje pendejéupe. Jaha asy rire ndajajejavseyéi-ma Cristo nhamoirū teese-gwi. ²Upéa-gwi ãy peve anive pejapo pejapo rei va'e. Nhandejáry remimbota ae mate tapejapo.

³Yma araka'e pene rembiapo vai meme araka'e Nhandejáry-rehe ojerovia e'ý va'e-rami. Teko rei-rupi peiko araka'e mba'le vai-pe pehayhu araka'e peiko-vy. Karugwasu-py, oka'u hagwā renda-py ave peho meme araka'e. Peka'u rei araka'e peiko-vy. Pende rekoha vai eterei-gwi Tupā Nhandejáry e'ý rei-pe pemboete meme peiko-vy ave araka'e. ⁴Ha ãy katu peẽ nipo napemoirūvémima ra'e upéixa oiko va'e-pe. Pene irüvykwe ojohu vaipa-ma pende reko pyahu ra'e. Ndaipy'a horyvémima voi ra'e pene ndive. Onhe'ë vai vai ave pende-rehe. Ndapeikovéi indive-gwi ndovy'avéi voi okwa-vy. ⁵Ogwahé va'erā hi'óra onhemombe'u hagwā gwembiapokwe-rehe Nhandejáry-pe. Ha'e ojohu kwaa voi enterove rembiapokwe-rehe, oikove vyteri va'e rembiapokwe-rehe ave ojohu kwaa voi hese. Hembiaapo vai va'ekwe-pe ombohasa asy va'erā.

⁶Upéa-rehe omano va'ekwe-pe ave omombe'u-ma Hesu Cristo rehewa nhe'lë. Kente meme-gwi ojohu-ma íxupe kwéry omano hagwā. Nhandejáry ae oikove va'e. Ha'e kwéry oikove ave hagwā oikwaa ukampa-ma Hesu rehewa nhe'lë íxupe kwéry. Omoingove jevy ave íxupe kwéry inhe'égwe kwéry. Ha'e kwéry ave oiporu hagwā oikove va'e reko.

⁷Ko yvy sapy'a opa-tama. Nhane arandu porā mani katu. Nhande py'agwapy rehewe, nhande reko kirirí rehewe ave nhaha'arō katu jaiko-vy Nhandejáry-pe. Nhanhomongeta meme katu hendive. Nhamoï ae katu nhane renonde-py. ⁸Ha tajajohayhu rei katu jaiko-vy. Jajohayhu porā ramo mba'eve vai ndajajohúi arā ojóehe. Nhane rembihayhu ojapo vai ramo jepe tajahayhu rei katu íxupe. ⁹Tanhamogwahé porā katu jahayhu-vy nhane mbohupa-pe. Ndaikatúi nhande juru mymŷi rei hexa-vy. Nhande py'a gwive ae nhande rory arā nhane mbohupa rexa-vy.

¹⁰Penhopytygwō porā kena. Nhandejáry remimoarandu peẽ kwéry pende ae ae pejapo kwaa va'e pejapo hagwā. Penhopytygwō jepe pende ae ae joty pene rembiapo pejapo. Nhandejáry rembigwái porā va'e-rami upéixa penhopytygwō katu peiko-vy.

¹¹Peẽ, Nhandejáry pene moarandu-gwi pemosarambi kwaa inhe'ë va'e, tapemombe'u mbe'u porā katu inhe'égwe. Peẽ, peporopertygwō kwaa va'e, Nhandejáry pene mombaraete pehexa uka porā hagwā entéro va'e-pe kente pytygwôha voi peiko hagwā. Hesu Cristo nhe'ë-rupi nhande

py'a rory ete-gwi opamba'e jajapo va'e tajajapo nhamboete ete hagwā Nhandejáry-pe. Ipu'aka tee, imomba'egwasuha ave opa e'ŷ va'e. Nhane remimboete voi. Nhandejáry tee voi ha'e. Amém.^u

**Ani joty nhatī teī jahasa asy ramo Cristo-rehe jajerovia-gwi
(Mt 24.9; Jo 16.1-4; Fp 1.29; 2 Ts 1.4-5; 1 Pe 3.14; 1 Jo 3.13)**

¹² Ani nde kyhyje teī, xe rembihayhu kwéry. Nde rerekō asy ramo jepe ani nde kyhyje teī. “Ma'erā-gwi” ndaja'éi nhandéjehe. Jaiko asy ramo jepe ojekwaa joty nhande rekoha. Tata-py nhamoī ramo nhane mba'e ndahyku reíry ramo, “Imbaraete voi ra'e tata-py” ja'e arā hese. Upéixa ete imbaraete ave nhande rekoha. Ani nde kyhyje teī.

¹³ Pehasa asy ramo jepe taperovy'a katu. Hesu Cristo ohasa asy va'ekwe. Ha'e-rami peē ave pehasa asy peiko-vy. Upéixa ramo ha'e ojehexa uka ramo omba'egwasuha peē ave pevy'a va'erā. Upéa-rehe áy peve erhasa asy ramo jepe, erovy'a katu.

¹⁴ Cristo-rehe pejerovia-gwi inhe'égwasu rei va'e ndojejokói va'erā onhe'ē rei-vy peē-my. Upéixa ramo taperovy'a joty kuri hekoha. Oī pende py'apy-py Nhandejáry Nhe'ē Marangatu tee va'e opu'akaha reheve pene mombaraete pene mbovy'a hagwā.

¹⁵ Ani pene rembiapo vai teī pene mbohasa asy uka hagwā. Petī kena pene rembiapo niporāi va'e pejapo hagwā. Ani peporojuka teī. Ani pemonda teī. Pende reko porā e'ŷ reheve ani ave peiko. Pejoko katu pene nhe'ē. Petī kena pehasa asy hagwā upéa pene rembiapo vaikwe-rehe.

¹⁶ Hesu-rehe pejerovia-gwi ae pene mbohasa asy ramo ani joty kuri petī peiko-vy. Iporáve pemomba'egwasu Nhandejáry-pe. “Hesu Cristo re'ŷ voi ko xe. Natī mo'āi ahasa asy ramo hese ha-py” peje katu kuri Hesu-pe pemboete-vy.

¹⁷ Ogwahē-ma Nhandejáry áry ogwerekō asy hagwā enterove-pe hembiapokwe-rehe. Onhypyrū-ma ojohu-vy gwe'ŷi kwéry-rehe ranhe. Túvy-rami nhande rerekō asy nhane rembiapo vai-rehe. Ndoheja reíry nhane rembiapo vaikwe nhande-vy. Áy upéixa nhande rerekō-ma. Ou va'erā hi'óra gwe'ŷi elŷ rekoke-rehe ogwerekō hagwā. Hesu rehegwa nhe'ē porā nohenduséi hagwe-rehe ndoheja rei mo'āi íxupe kwéry. Ombohasa asy ete-ta voi íxupe kwéry. ¹⁸ Inhe'ē kwtatia-rehe oī va'e hel'i:

“Nhande reko porā ramo jepe hasy peve jahupity arā jaha-vy
Nhandejáry oikoha. Ha hekoha vai va'e katu nogwahēi arā voi
oho-vy Nhandejáry oikoha-py”
he'i Nhandejáry nhe'ē kwtatia-rehe oī va'e.

¹⁹ Upéixa-gwi Nhandejáry remimbota-rupi pehasa asy ramo penheme'ē jevy katu íxupe peiko porā-vy. Gwemimombe'ukwe ojapo meme Nhandejáry nhane moingoha. Onhangareko porā pende-rehe ha'e oiko-vy. Pehasa asy javé, pene rembiapo porā reheve pemondo mondo katu pende resa hese.

^u 4.7-11 Rm 12.6-8; 1 Co 12.8-10; Ef 4.7-12 ^v 4.18 Pv 11.31

Cristo reroviahā kwéry rerekwa pegwarā nhe'ē

5 ¹Xe ko aiko-ma Cristo reroviahā kwéry rerekwa ramo. Xe ahexa voi va'ekwe ohasa asy ramo Cristo. Ha'e ojehexa uka ramo omba'egwasuha, xe amoirū jevy va'erā íxupe. Heroviahā rerekwa ramo voi aiko-ma xe. Ha ahaise ko kватia nhe'ē xe rapixa kwéry-pe, Cristo reroviahā rerekwa kwéry-pe.^w ²Hymba kwéry rerekwa porā-rami penhangareko porā katu Cristo reroviahā kwéry-rehe. Ani perovy'a e'ŷ reheve penhangareko hese kwéry. Pende py'a porā reheve perekó íxupe kwéry. Ani ave pene rembiapo repy-rehe pemondo teĩ pende resa. Pene kyre'ŷ rei katu peipytygwō hagwā pene reminhangareko kwéry-pe. Upéixa ramo Nhandejáry remimbota-rupi peiko va'erā. ³Ani pemandra rei teĩ ave íxupe kwéry. Peiko porā meme katu pejapoha-rami ojapo jevy hagwā ha'e kwéry ave. ⁴Nhande Rerekoha tee ou jevy ramo nhande rexakwaa rei-ma va'erā. Upe-ma ramo ome'ē-ta peē-my onhemomba'egwasu va'e pegwarā opa e'ŷ va'e. Upéa mate amombe'use Cristo reroviahā ruvixa kwéry-pe.

Pedro onhemonhe'ē Cristo reroviahā kwéry-pe

⁵ Peē ipyahuve va'e kwéry-pe ha'e-ta ko va'e. Nde ru-rami, nde sy-rami pehendu pendéhegwi itujave va'e nhe'ē.

Ha enterovéa-pe ha'e-ta ani penhembotuvixavese teĩ. Penhopytygwō ae arā penhembotuvixa e'ŷ-vy. Jaikwaa-ma Nhandejáry nhe'ē:

“Nhandejáry ombojevy va'erā onhembotuvixase va'e-pe. Ha onhemomirīve va'e-pe ae ohexakwaa rei va'erā Nhandejáry”
he'i Nhandejáry nhe'ē kватia-rehe oī va'e.

⁶Upéa-rehe penheme'ē Nhandejáry pogwy-py pene py'amirī reheve. Ha'e imbaraete ete nhane pytygwō hagwā. Hi'óra-py ha'e nhane mboete uka va'erā. ⁷Pende py'apy-py pejepy'apyse ramo pembojeupi ae pene nhe'ē Nhandejáry-pe. Nhane mbopy'agwapy meme voi ha'e nhane pytygwō-vy. ⁸Opáy va'e-rami ae katu peiko. Penhangareko porā porā katu pendéjehe. Nhande-rehe ija'e'ŷ va'e anhaygwasu nhande reity vaiseha voi. Jagwarete onhe'ē nhe'ē gwemi'urā ohekaha-rami voi anhaygwasu nhande reka. ⁹Tapenhemombaraete ae katu anhaygwasu-pe pejoko hagwā pendéhegwi. Cristo-rehe pejerovia-gwi pene mbaraeate katu anháy-pe. Pene mandu'a ave nhande re'yí kwéry, Cristo reroviahā kwéry-rehe. Opa ko yvy-rupi oiko va'e ha'e kwéry ave peē-rami ave ohasa asy.

¹⁰Sapy'a ete mate pehasa asy va'erā. Nhandejáry ae pene moingo va'erā gweko-rupi. Ha'e nhande pe'a va'ekwe nhane moingo hagwā peteixa Cristo Hesu ndive. Opa e'ŷ reheve enterove omomba'egwasu ramo Cristo Hesu-pe peteixa nhamoíru arā íxupe. Upe va'e-rehe nhane mombaraete nhane mboheko porā ojéupe nhane mbojere e'ŷ-vy ojéhegwi. ¹¹“Ha'e imburuvixagwasu ete va'e opa e'ŷ peve” ja'e hese nhamoí peteixa nhe'ē.

^w 5.1 Mt 20.25-26; Mc 9.35; Lc 14.10-11; 18.9-14; Jo 13.12-15; Fp 2.3-8; Tg 4.6-7

Pedro omboapy-ta okwatia nhe'ẽ

¹²Silvano xe pytygwõ ahai hagwã kuri ko kwatia. Ha'e nhande re'ýi. Ojerovia tee va'e Cristo-rehe. Ohai-ma xe nhe'ẽ peẽ-my gwarã. Ndaipukúi ko kwatia nhe'ẽ. Anhemonhe'ẽ hagwã peẽ-my pene kyre'ỹ hagwã amombe'u peẽ-my anhetegwa nhe'ẽ. Nhandejáry nhande rexakwaa rei rehewa amombe'u peẽ-my. Tapene mbaraete katu pejere e'ỹ-vy inhe'ẽ-gwi.

¹³Babilônia tetã mygwa Cristo rерoviaha kwéry onhomboaty aty va'e omondo-ta omandu'aha peẽ-my. Peẽ-rami íxupe kwéry ave Nhandejáry oipe'a va'ekwe gwe'yirã. Marcos xe ra'y-rami oiko va'e omondo-ta ave peẽ-my omandu'aha.

¹⁴Peẽ pejotopa ramo pejohayhu-gwi pejohovaetũ katu Cristo réry-py. Hese pejerovia-gwi tapene mbopy'agwapy meme katu Nhandejáry pende rovasa-vy.